

Yunus Emre Dîvân'ının Yeni Bulunduğu İddia Edilen Nüshası Üzerine

M. FATİH KÖKSAL

İstanbul Kültür Üniversitesi
(mfkoksal@gmail.com), ORCID: 0000-0003-1056-9957.

“ ” Köksal, M. Fatih. “Yunus Emre Dîvân'ının Yeni Bulunduğu İddia Edilen Nüshası Üzerine.”
Zemin, s. 1 (2021): 198-209.

Benim de bir bildiri ile katıldığım, Eskişehir Valiliği, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir Teknik Üniversitesi, Mihaliççık Kaymakamlığı, Mihaliççık Belediyesi, Türk Dünyası Vakfı, Türk Ocakları Eskişehir Şubesi ve Osmangazi Üniversitesi Yunus Emre Araştırma Merkezi tarafından ortaklaşa düzenlenen “Yunus Emre ve Dünya Dili Türkçe Bilgi Şöleni” 7-9 Mayıs 2021 tarihlerinde çevrimiçi olarak düzenlendi. Bu etkinlikte Doç. Dr. Himmet Büke'nin sunduğu bildiri Anadolu Ajansı ve TRT'de haber yapıldıktan sonra basın-yayın organlarında yayıldı. Kendi söylemesine göre Büke, Vatikan arşivlerinde yıllardır saklı duran *Yunus Emre Divanı*'nı bulup gün yüzüne çıkarmıştır.

Önceden ilan edilen programa göre bildiri başlığının “Yunus Emre Divanı Nüshaları ve Yunus'un Dili” olmasına bakılırsa son ana kadar gizli tutulmak istenen ve bildiri sunumu boyunca defalarca “muştı”, “güzel haber” ve benzeri ifadelerle takdim edilen bu buluş, basın-yayın organlarına Büke'nin dilinden şöyle yansıdı: “Bu nüshalar içerisinde Fatih, Karaman, Raif Yelkenci, Ritter, Nuruosmaniye gibi nüshalar en derli toplu ve muteber nüshalar olarak kabul edilmiştir. Çalışmaların önemli bir kısmı bu nüshalara göre yapılmıştır. Şimdi bu nüshalara yeni bir nüsha daha eklenmesinin sevincini ve büyük heyecanını yaşıyoruz. Akademik çalışmalarına bağlı olarak yaptığım arşiv taramalarım esnasında Vatikan arşivinde yeni bir *Yunus Emre Divanı* nüshası tarafımızdan tespit edilmiştir. Bu nüsha daha önce gün yüzüne çıkmamış, tanıtımı yapılmamış ve incelenmemiş bir nüshadır.”

Sayın Büke'nin, bu nüshanın “en eski nüsha” olduğuna dair açık bir iddiası yoksa da “Fatih, Karaman, Raif Yelkenci, Ritter, Nuruosmaniye gibi en derli toplu ve muteber nüshalar” a “yeni bir nüsha eklenmesi” sözü zımnen Vatikan nüshasını da bu nüshalar sırasına dâhil etmektedir. Zira neyi ifade ettiğini bilemediğim “derli toplu” sıfatı bir yana, bu nüshaların “muteber” oluşu, en eski nüshalar olarak telakki edilmeleri dolayısıyladır. Şu hâlde Vatikan nüshası da muteber nüshalar arasına katılmakla onun en eski nüshalardan biri olduğu kabul edilmiş demektir.

“2000 sayfadan fazla okuma”

Doç. Dr. BÜKE bildirisinde, “Bu nüsha daha önce gün yüzüne çıkmamış, tanıtımı yapılmamıştır.” dedikten sonra ilave ediyor: “Ulaşabildiğim bütün basılı yayınları taradım. 2000 sayfanın üzerinde okuma yaptım. Bütün sempozyum bildirileri, kitaplar, makaleler ve saire.” 2000 sayfanın üzerinde okuma yapmanın ne ifade ettiğini bilmiyorum. Ancak bildiğim şu: Bir el yazması eserin nüshaları araştırılırken ilk bakılması gereken, yazma eser kataloglarıdır. Hele belli bir kütüphane üzerinden bu araştırmayı yapıyorsanız ilk yapacağınız, o kütüphanenin yazmalar katalogunun yayımlanıp yayımlanmadığını araştırmaktır. BÜKE’ye göre 1991’den başlamak üzere sadece iki çalışmada (biri Barbara Flemming’in 1991 yılında bir bildirisi) bu nüsha ismen zikredilmiş. Başka bir yerde de hiç geçmiyormuş. Bildirisinde kendi ağzıyla iki yayında bu nüshadan söz edildiğini söylediği hâlde nüshayı kendisinin bulup gün yüzüne çıkardığını iddia etmesi ilginçtir.

Oysa sözü edilen nüsha ne yeni bulunmuş ne de bilinmeyen bir nüshadır. Bilim dünyasında Rossi Kataloğu olarak bilinen, Ettore Rossi’nin 1953 yılında yayımladığı orijinal adı *Elenco Dei Manoscritti Turchi Della Biblioteca Vaticana Vaticani - Barberiani - Borbiani - Rossiani - Chigiani* olan Vatikan Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu’nda bütün bilgileriyle birlikte mevcuttur (bk. Resim 1). Milli Kütüphane tarafından hazırlanmış olup onca yıldır internette açık olan www.yazmalar.gov.tr adresinden de bu nüsha görülebilmekteydi (bk. <http://www.yazmalar.gov.tr/eser/divan/93278>). Dahası bu “muştulu” keşif, yine yıllardır Vatikan Kütüphanesi internet sitesinde erişime açık vaziyette durmaktadır (bk. https://digi.vatlib.it/view/MSS_Vat.turc.226). Yaklaşık iki yıl önce bilgisayarıma indirdiğim bu nüsha için “Çok eski bir nüsha değil, 17. yüzyıl ortaları” notunu düşmüşüm. Kaldı ki ben sayın BÜKE’ye oturum sonunda, sunumu esnasında tespit ettiğim okuma hatalarıyla birlikte başka hata ve eksiklerini de söyledikten sonra, “bilim dünyasına muştulu” diye tanıttığı nüshanın hem zaten bilinen bir nüsha olması hem de ondan çok daha eski nüshalar olduğunu nüsha adı da vererek söylediğim hâlde¹ epeyce önceden hazırlandığı anlaşılan mizansen ısrarla sürdürülmüştür.

1 Doç. Dr. BÜKE’nin sunduğu bildiri (30-48. dakikalar) ve benim kendisine yönelttiğim sorular ve eleştirilerim için (1 saat 20 dakikadan sonra) bk. https://youtu.be/biDr7_dLu-0.

“İki Belge”

Sayın Büke “şöhre-i âfâk” olan bu nüshayı tanıttığı bildirisinde Yunus’la ilgili önemli bir belgede ilk defa kendisinin fark ettiği “talihsiz” bir hata ile yine kendisinin bulduğu bir belgeden bahsetti.

Yunus’un bilinen doğum ve ölüm tarihinin Adnan Sadık Erzi’nin 1950 yılında yayımladığı bir makalede yayımladığı bir belgeye dayandırıldığı bilgisini aktaran Büke, “Burada Adnan Sadık Erzi bir talihsizlik yaşamıştır.” diyerek Erzi’nin “Vefât-ı Yunus Emre sene 720 müddet-i ömr 72” olarak yayımladığı ibarenin Yunus’un ömrünü gösteren kısmının belgede açık bir şekilde “müddet-i ömr 82” olduğunu kaydettikten sonra “Bu talihsizlik Yunus Emre’yle ilgili sonraki çalışmalarda da maalesef devam edegelmiştir. (...) Umarım bu hatalar bundan sonra düzeltilecektir.” diyerek bir başka önemli buluşunu ilan etmiştir.

Büke’nin “2000 sayfadan fazla okumaları” arasında neler vardı, bilemiyorum. Ama işe mesela Abdülbaki Gölpınarlı’nın çalışmalarıya başlasaydı bunun daha önce söylendiğini görürdü. Zira Gölpınarlı, *Yunus Emre Divanı* neşrinde bu husustan bahsetmiş ve Erzi’nin makalesine dair kısa bir bilgiden sonra mezkûr belgeyi “Vefât-ı Yunus Emre sene 720 müddet-i ömr 82” olarak kaydetmiştir. Gölpınarlı devamla “Bu kayıttan önceki ve sonraki tarihlerin hepsi doğru, bu tarih de, Yunus’un andığı kişiler ve 707’de risalesini yazışı bakımından tam yerindedir. Şu halde Yunus 638 hicride doğmuştur.”² demektedir. Bu yayında, Erzi’nin 72 olarak kaydettiği rakamların belgede 82 olduğuna dair herhangi bir izahta bulunmayan Gölpınarlı, sonraki çalışmalarında bu hususa da açıklık getirerek “Yalnız Yunus’un yaşı ihtimal mürettip hatası olarak yanlış kaydedilmiştir.”³ şeklinde yorumlamıştır.⁴

Gölpınarlı’nın Erzi’nin bulup yayımladığı belgeye istinat ederek verdiği “Hicri 638” tarihi Miladi 1240/41 yıllarına tekabül eder. Gölpınarlı’nın tashihinden sonra yapılan *Yunus Emre Divanı* neşirlerinde ve konuya ilişkin diğer çalışmalarda Erzi’nin makalesindeki kayda değil Gölpınarlı’nın tashihine itibar

2 Abdülbâki Gölpınarlı, *Yunus Emre Risâlat al-Nusihîyya ve Dîvân* (İstanbul: Eskişehir Turizm ve Tanıtma Derneği, 1965), XVIII.

3 Abdülbâki Gölpınarlı, *Yunus Emre: Hayatı ve Bütün Şiirleri* (İstanbul: Altın Kitaplar, 1979), 26.

4 Biz buna “yorum” diyoruz ama Gölpınarlı’nın Erzi ile bizzat görüşüp bu sonuca varmış olması da muhtemeldir.

edilmiştir.⁵ Biyografik çalışmalarda da değişen bir durum yoktur. Hiç basılı bir çalışmaya bakmaksızın şair biyografileri konusunda en çok başvurulan elektronik kaynaklardan olan *Türk Edebiyatında İsimler Sözlüğü*'ndeki "Yunus Emre" maddesinde de aynı tarih (638/1240-41) mevcuttur.⁶ Yani ortada Doç. Dr. Büke'nin "Yunus Emre'yle ilgili sonraki çalışmalarda da maalesef devam edegelmiştir. Umarım bu hatalar bundan sonra düzeltilecektir." dediği bir hata –bizim görebildiğimiz ciddi çalışmalarda– bulunmadığı gibi tekrar edilen bir hata da söz konusu değildir. Bu durumda ya Büke'nin "okumaları" arasında Gölpınarlı ve diğerleri yoktur ya da kendisi ciddi bir "talihsizlik" yaşamıştır.

İkinci bir belgeyi yine Vatikan Kütüphanesi'nden bulduğunu söyleyen Büke'nin, "İlk defa buradan açıklıyoruz" diye takdim ettiği "belge", bir mecmua sayfasına dercedildiği anlaşılan meşayih vefatlarına dair kayıtlar arasındaki "Hazret-i Yunus Emre târih-i vefât 842" ibaresidir. Büke, sunumunda bu kaydın 842 (1438/39) tarihinde ölmüş başka bir Yunus Emre olduğunun kesin delili olduğunu söyledi. Oturum sonunda kendisine de ifade ettiğim gibi bu tarihin varlığı bize böyle bir vakiayı ispat etmez. Nitekim kendi gösterdiği sayfanın hemen üst tarafında Hacı Bektaş'ın vefat tarihi olarak da 738 (M. 1337/38) yazmaktadır. Hâlbuki Hacı Bektaş'ın 1270'ler civarında öldüğüne dair yaygın bir kabul vardır.⁷ Büke'nin iddiasına göre bu durumda iki de Hacı Bektaş'ın varlığına hükmetmek gerekecektir. Evet, Yunus mahlasıyla hatta Yunus Emre mahlasıyla şiirler söylemiş başka Yunuslar da vardır. Ancak bunu ikinci bir Yunus Emre'nin varlığına hamletmek yerine "Yunus Emre'nin ölüm tarihine dair farklı bir rivayet" olarak yorumlamak kanaatimce daha doğru olur. Yunus'la ilgili nasıl birçok yerde türbe, kabir, makam varsa farklı ölüm tarihlerini veren rivayetlerin olması da gayet tabiidir.

5 Mesela bk. Faruk Kadri Timurtaş, *Yunus Emre Dîvânı* (Ankara: Kültür Bakanlığı, 1980), I; İdris Nebi Uysal, *Yunus Emre Divanı (Karaman Nüshası)*, (İstanbul: Kesit, 2014), 26; Mustafa Tatcı, *Yunus Emre Dîvânı*, 6. bs. (İstanbul: H Yayınları, 2020), 42.

6 M. Öcal Oğuz, "Yunus Emre," *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, 2015, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yunus-emre-yunus-kul-yunus-asik> (erişim 11.05.2021).

7 Aslında Hacı Bektaş'ın ölüm tarihine dair çok farklı tezler vardır. Bu konuda bk. M. Fatih Köksal, "Hacı Bektaş Veli'nin Ölüm Tarihi Hakkında," *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, s. 98 (Haziran 2021): 11-40. Bu yazmada da yer alan 738 tarihi Bektaşî geleneğinde kabul edilen en yaygın tarihlere aittir.

Bu belgeyle ilgili iki husus daha vardır. Evvela, Büke'nin 842 olarak okuduğu söz konusu tarih 842 değil 843'tür (bk. Resim 2). İkinci ve daha önemli nokta, bu tarihin, yani Yunus Emre'nin 843 yılında vefat ettiğine dair bilginin bir "keşif" olmadığıdır. Şemseddîn Sâmî merhum, bunu *Kāmûsu'l-a'lâm*'ının Hicrî 1316 yılında (M. 1898/99) basılan altıncı cildinde, bundan 122 sene önce kaydetmiştir: "Mazanna-i kirâmdan olup Bolulu olduğu hâlde Porsuk Nehri'nin Sakarya'ya karıştığı mahalde bir zâviye ve çilehâne edinip ibâdet ve riyâzetle meşgûl olmuş; ve makâmâtı şöhret bulup 843'de vefât etmiştir."⁸

"Türk Dil Kurumu iki kitap hâlinde yayınlıyacak."

Doç. Dr. Himmet Büke'nin bildirisini sunarken bu nüshayı yayıma hazırladığı ve bir iki ay kadar sonra Türk Dil Kurumu yayını olarak iki kitap hâlinde yayımlanacağına dair sözleri basına da yansıdı. Sunumun akışı esnasında fark edebildiğim okuma hatalarından birkaçını oturma sonunda kendisine de ilettim. Bazılarını da, sonradan sunumu kayıttan bir daha izledikten sonra tespit ettiğim ciddi okuma hatalarını –basılacak kitaba yansımaması ümidiyle– burada göstermek isterim.

Nüshanın temellük kayıtlarının bulunduğu sayfa ile ve ferağ kaydından nakledilen kısımlarda çok sayıda okuma hatası vardır. Nüshanın ilk sayfasındaki ibareler (bk. Resim 3):

Büke'nin okuyuşu:

• "Kad intazeme fî mülk-i melikü'l med'u el-fakîr Yusuflu'l- Becayimba-sızade"

Nüshada görünen:

• "Kad intazame fî mülki'l-fakîr⁹ el-med'ü Yüsuf bi-Hekimbaşı-zâde"

Büke'nin okuyuşu:

• "Şahhaflu el-'abdü'l fakir muhammed maşüm (?) alizâde gufirallahüme"

Nüshada görünen:

• "Muşahhi[h]ihü el-'abdu'l-fakîr es-Seyyid Muhammed Ma'şüm 'Alî-zâde gufira lehümâ"

Büke'nin okuyuşu:

• "yâ hazret-i şeyh sulţân muhammeddîn seygid 'abdülkâdirü'l geylânî"

⁸ Şemseddîn Sâmî, *Kāmûsu'l-a'lâm* (İstanbul: Mihrân Matbaası, 1316[1889]), 6:4828.

⁹ Nüshada mülk kelimesi sehven iki kez yazılmıştır. O hâliye anlamsız olduğu için mükerreren yazılmadı.

Nüshada görünen:

- “Yâ hazret-i şeyh sultân Muhyi’ d-dîn [es-] Seyyid ‘Abdülkâdirü’ l-Geylânî”
Bildiride okunan bir belgeden:

Büke’nin okuyuşu:

- “Zikr-i ân-ı meşâyih-i ‘azâmıñ vefâtları târihleridür”

Nüshada görünen:

- “Zikr-i âti meşâyih-i ‘izâmıñ vefâtları târihleridür”

Divan’ın başlığındaki hemen bütün eski kitaplarda karşımıza çıkan “budur” anlamındaki “hâzâ”nın “hezâ” olarak okunup yazılmaması gerektiğini bir kere de buradan hatırlattıktan sonra –Büke’nin ifadesiyle– “kitabın temmet bölümü”ne (bk. Resim 4) geçelim:

Büke’nin okuyuşu:

- “Temmet heze’l-kitabül şerîf fî gurre-i cumâdel âhîr yevmü’l cum’a vahtü’z-zuha 1038”

Nüshada görünen:

- “Temmet. Hâze’l-kitâbi’ş-şerîf fî gurre[t]i¹⁰ Cemâziye’l-âhîr yevme’l-cum’a vahte’-d-đuhâ 1038”

Nüshaya dair birkaç not

İstinsah (ferağ) kaydıyla ilgili sorun sadece okumayla ilgili değil. Sayın Büke bildirisinde bu okumasının ardından şunları söylüyor: “Yazmanın istinsah tarihi 1038 Cumadelahir (Cemaziyelevvel) olup Miladi 1628/1629 yıllarının Aralık Ocak aylarına denk gelmektedir.” Hâlbuki “gurre” Arabî ayların birinci günü anlamına gelir. Cumadelahir’in yanına ayrıç içinde “Cemâziyelevvel” yazması ise Ziya Paşa’nın *Harâbât*’ında Nef’î’yi Vanlı göstermesine istinaden Namık Kemâl’in “Bir adı da Van mı Erzurum’un?” demesini hatırlatıyor.

Hâsılı, bu ferağ kaydı, eserin istinsahının “1 Cemâziyelâhîr 1038, Cuma günü kuşluk vaktinde” tamamlandığını gösterir. Geriye bunu Miladî tarihe çevirmek kalıyor. Biz lisans öğrencisiyken üç aşamalı bir matematiksel işlemle yapardık bunu. Sonra –Allah ömrünü artırsın– Prof. Dr. Efrasiyap Gemalmaz’ın bir buluşu olarak iki aşamalı “0.98 x Hicrî tarih + 622 = Miladi tarih” formülünü öğrendik. Günümüzde internette tarih çeviriciler var ki en güvenilir ve en çok

10 Nüshada “gurre-i” yazmakla birlikte “fî” harf-i ceriyle başlayan ibarenin Farsça terkip yapılması uygun değildir.

kullanılanı Türk Tarih Kurumu'nun web sitesindeki (<https://www.ttk.gov.tr/tarih-cevirme-kilavuzu>) tarih çevirme kılavuzudur. Buraya bilgileri girince nüshanın istinsah tarihinin Aralık/Ocak 1628-29 yılları değil; gün, ay ve yıl belli olarak 26 Ocak 1629 Cuma günü olduğunu görüyoruz.

Hem bildiri metninde hem de basına yansyanlarda Buke'nin ağzından Vatikan nüshası için "mürettep divan" ve "tam nüsha" tabirleri kullanıldı. Doğrusu "tam nüsha" tabiri yazma eserlerle uğraşanlar için çok uzak bir ifade. Buke'nin bununla neyi kastettiğini hâliyle bilemiyorum. Diğer nüshalardaki bütün şiirleri kapsayan manasına ise Mustafa Tatcı'nın son neşrinde 417 şiir olduğuna göre "180'e yakın şiir" barındıran bu nüsha için "tam nüsha" demek mümkün değil. "Mürettep divan" diye de nazım şekillerinin kasideden müfred ve mısralara kadar belli bir sıraya göre dizildiği ve özellikle gazellerin kafiye harfine göre öbektendiği divanlara denir ki, Anadolu'daki ilk divanlarımızda henüz bu gelenek oluşmamıştır ve hâliyle hiçbiri mürettep değildir. Nitekim bu nüsha da sadece nazım şekilleri bakımından değil gazellerin kafiye sıralaması bakımından da mürettep bir divan değildir.

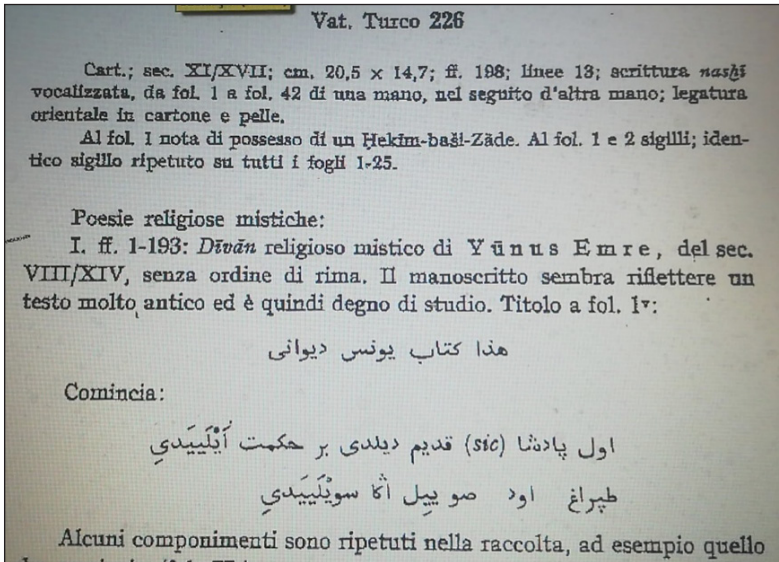
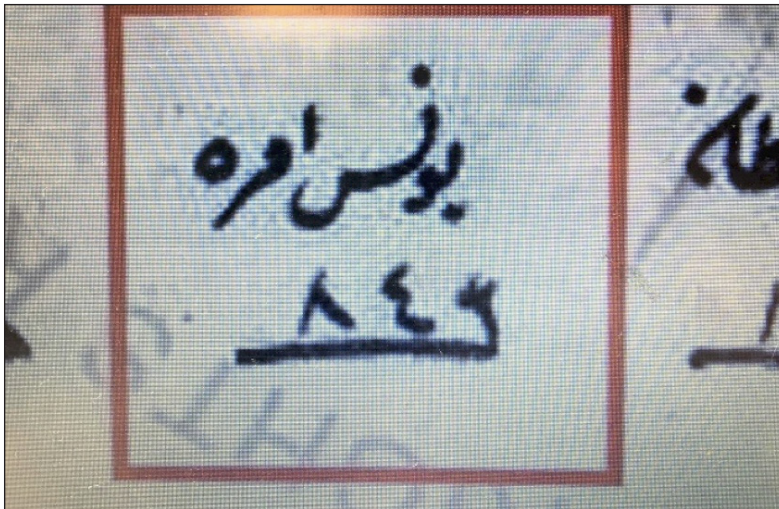
Buke'nin, gerek bildiri sunumunda gerekse basında çıkan bilgilendirmelerinde hep "200 yapraklık bir Divan nüshası"ndan söz ettiği dikkat çekmektedir. Hâlbuki bu nüshanın sadece 132 yaprağı *Yunus Emre Divanı*'dır. Zira nüshanın 1b-24b arası *Risâletü'n-nushiyye*, 158b-198a arasındaki 40 varaklık bölüm ise muhtelif mutasavvif şairlerin şiirleri ve bazı mahlassız tasavvufi manzumelerin yer aldığı bir şiir mecmuası hâlinindedir. Şu hâlde *Divan*, nüshanın 24b-156a sayfaları arasında yer alan 132 yapraklık bir bölümünü teşkil etmektedir. Doç. Buke'nin nüshayı tanıtırken bu önemli ayrıntıdan mutlaka söz etmesi beklenirdi. Buke, *Divan*'ın içeriğini tanıtırken *Divan*'da 187 şiir olduğunu, "Bu şiirlerden 180 tanesi Yunus, Yunus Emre, Miskin Yunus mahlaslı olup ikisi Saîd mahlaslıdır. 4 şiirde mahlas bulunmayıp bir şiirde hem mahlas yoktur hem de şiirin bir beyti yazılmıştır." diyor. Hepsini aynı cümlede ifade edişinden Yunus'un Saîd mahlasını da kullandığı manası çıkıyor. Hâlbuki Saîd, Yunus'un kullandığı bir mahlas değil onun çağdaşı ve muakkibi meşhur Saîd Emre'dir.

Sözün özü

Sempozyumda Sayın Büke'ye söyledim, kayıtlarda mevcuttur. Türkiye kütüphanelerinde Vatikan nüshasından daha eski pek çok nüsha var. Mesela bana da meslektaşım Prof. Dr. Orhan Kemal Tavukçu'nun haber verdiği Kütahya Vahit Paşa Kütüphanesi 3367 numarada kayıtlı nüsha, 9 Şevvâl 897 (4 Ağustos 1492) tarihinde istinsah edilmiş (bk. Resim 5), yani Vatikan nüshasından tam 137 yıl önce yazılmıştır. Hâl böyleyken Vatikan nüshasına âdeta kutsiyet atfetmek anlaşılmasa da bir durumdur. Kamuoyuna büyük şaşaalara duyurulan, tabii olarak bütün bunlardan haberi olmayan bazı devlet kurumlarının ve sivil toplum kuruluşlarının da alet edildiği bu hadise, Türkiye'de bilimin, bilimsel çalışmaların hangi temelde yürütüldüğünün tuhaf bir örneği olmuştur.

Tekrar ifade edeyim ki Büke'nin "Ben buldum, ilk defa gün yüzüne ben çıkardım." dediği nüsha yeni bulunmuş veya bilinmeyen bir nüsha değil, yaklaşık 70 yıldır işi bilenler için malum bir nüshadır. Eski bir nüsha ise hiç değildir. Eski olması bir tarafa "muahhar" tabir ettiğimiz geç dönem nüshalarındandır. Ancak yine konuşması akabinde ifade ettiğim gibi hareketli metne bakılarak müstensihinin eski bir nüshadan istinsah etmiş olması ihtimal dâhilindedir.

Burada Büke'nin 20 dakika civarındaki sunumundan hareketle ulaştığım tespitleri naklettim. Amacım kimsenin hatasını, ayıbını araştırmak değildir. Ancak muahhar denilebilecek bir *Yûnus Divanı* nüshasının tanıtılması gibi normal bir akademik tebliğin, büyük bir keşifmişçesine bizzat bildiriye okuyan tarafından "Yunus Emre ve Türkçe yılı muştusu", "önemli ve heyecan verici gelişme", "Yunus tekrar bir güzellikle karşımıza çıkmış oluyor" gibi temelsiz abartılarla sunulması, her şeyden önce yazarın kendisi adına şık olmamıştır. Bal bal demekle ağız nasıl tatlanmıyorsa "ben buldum" demekle siz bulmuş olmuyorsunuz. Hâl-buki en iyi hüküm koyucu zaman, varsa böyle buluşları takdir edecek, edebiyat tarihimiz de her şeyi yerli yerine oturtacaktır. Bu durum, toplantı merkezi olan Eskişehir'deki mülki-mahalli âmirlerle sivil toplum kuruluşlarının yöneticilerini –konuya muttali olmadıkları için– sevindirmiş ve heyecanlandırmış olabilir. Bundan dolayı kendilerine çok önemli bir hadise gibi aktarılan bu nüsha meselesini aşırı önemseyerek bunu ülke gündemine taşımak suretiyle şehirlerinin tanıtımına da katkı sağlamayı düşünmüş olabilirler ve bu tabiidir. Ancak bilim böyle şeyleri kaldırmaz ve parlatılması kadar çabuk olmasa da zamanla söndürür.

Resim 1: Ettore Rossi, *Elenco Dei Manoscritti Turchi Della Biblioteca Vaticana*, 1953, s. 197.

Resim 2: Yunus Emre'nin vefatının 843 olarak gösterildiği mecmua sayfası

قد انتظرت في ملكك
 القوم بوسيد المبرور
 بكلمة بي
 زاده

يا صاحب السطرحة الذين ساءت احوالهم بالقار والكيماوي

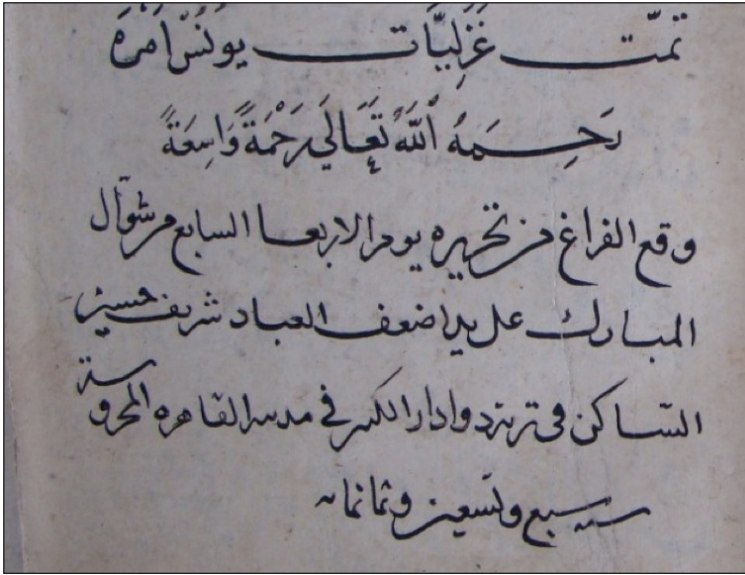
صاحب القوم
 على اده غوطها

بانت هذا الكتاب
 بالمشرف في خزنة وحقاوتنا
 الاخر يوم الجمعة وقت الضحى
 ١٠٣٨

يا

١٠٣١

Resim 5: Kütahya Vahit Paşa Kütüphanesi nüshasının ferağ kaydı

Kaynaklar

- Gölpınarlı, Abdülbâki. *Yunus Emre Risâlat al-Nusihîyya ve Dîvân*. İstanbul: Eskişehir Turizm ve Tanıtma Derneği Yayını, 1965.
- Gölpınarlı, Abdülbâki. *Yunus Emre: Hayatı ve Bütün Şiirleri*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi, 1979.
- Oğuz, M. Öcal. "Yunus Emre." *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. 2015. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yunus-emre-yunus-kul-yunus-asik> (erişim 11.05.2021).
- Rossi, Ettore. *Elenco Dei Manoscritti Turchi Della Biblioteca Vaticana Vaticani - Barberiani - Borbiani - Rossiani - Chigiani*. Vatikan: Citta Del Vaticano, 1953.
- Şemseddîn Sâmî. *Kâmûsü'l-a'lâm*. c. 6. İstanbul: Mihrân Matbaası, 1316 [1898/99].
- Tatçı, Mustafa. *Yunus Emre Dîvânı*. 6. bs. İstanbul: H Yayınları, 2020.
- Timurtaş, Faruk Kadri. *Yunus Emre Dîvânı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1980.
- Uysal, İdris Nebi. *Yunus Emre Divanı (Karaman Nüshası)*. İstanbul: Kesit Yayınları, 2014.